

MVT-ONDERWIJS Hoe willen we het hebben en wat willen we weten?

Op 22 september organiseerde het Meesterschapsteam Vakdidactiek MVT in Utrecht een studiedag over mvt-onderwijs en onderzoek. Ruim 50 lerarenopleiders, docenten, uitgevers, afgevaardigden vanuit onder andere letterenfaculteiten, SLO, Expertisecentrum MVT, Duitslandinstituut en Levende Talen zaten met elkaar aan tafel om in gesprek te gaan over de volgende twee vragen: (1) hoe zien wij het mvt-onderwijs van de toekomst; (2) hoe kunnen we de vakdidactische onderzoeksagenda zo inrichten dat we dit onderwijs het beste kunnen ondersteunen?

Als basis had het Meesterschapsteam MVT een discussiedocument over het huidige en toekomstige mvt-onderwijs opgesteld. Vooraf was deelnemers gevraagd dit stuk te lezen. Een van de doelen van de studiedag was om het dis-

cussiedocument voor te leggen aan een breed panel bestaande uit een gemeenschappelijk gezelschap van partijen die betrokken zijn bij het vreemdetalenonderwijs om zo te komen tot aanvullingen, aanpassingen en nieuwe inzichten.

Versterking van het mvt-onderwijs

In de ochtendsessie hadden de deelnemers de mogelijkheid een pitch te verzorgen. In sommige bijdragen werd zorg uitgesproken over het Nederlandse vreemdetalenonderwijs, maar in het overgrote deel van de pitches kwamen vooral veel waardevolle suggesties voor versterking van het mvt-onderwijs. Zo werden er voorbeelden gegeven waarin vakoverstijgend werken en taalbewustzijn leiden tot verdieping en verbreding van ons vreemdetalenonderwijs. Een

concreet voorbeeld van taalbewustzijn werd gegeven voor uitspraakonderwijs, gekoppeld aan onderzoek daarnaar. Andere voorstellen schetsten het (ideale) mvt-onderwijs als onderwijs waarin ruimte is voor (vrij) lezen, voor een taakgerichte aanpak en waarin de doeltaal veelvuldig klinkt in het klaslokaal.

Daarnaast waren er bijdragen waarin de rol die het vreemdetalenonderwijs zou moeten vervullen, aan de orde kwamen. Zo volgden er warme pleidooien voor geëngageerd talenonderwijs waarin je leert niet alleen je *eigen* maar *breder, de wereld* te begrijpen. Daarnaast moet ons onderwijs zo zijn dat het de leerling voorbereidt op de huidige communicatieve, diverse, interculturele context en dat het tegelijk flexibel is, want de wereld verandert ook. Verder zou het vreemdetalenonderwijs moeten worden

gezien als leermiddel om met anderen te communiceren en zo te leren. Naast alle voorstellen klonk ook de waarschuwing de toegankelijkheid en kwaliteit van het mvt-onderwijs in het oog te houden. Naar aanleiding van eigen onderzoek van Levende Talen werd gepleit voor (her)invoering van een minimum- of adviestabel voor het aantal contacturen (zie ook LTM 2016-6, p. 47-48).

Ideeën

Na de lunch werd er in drie parallele groepen verder gediscussieerd over taalvaardigheid, taal- en cultuurbewustzijn en interculturele competenties. Deze discussies werden geleid door Sebastiaan Dönszelmann (VU), Judith Richters (Levende Talen) en Alessandra Corda (HvA & Expertisecentrum MVT), die ook de hoofdlijnen van de discussies hebben samengevat tijdens een afsluitende plenaire sessie. In alle groepen was ruimte om te reageren op het discussiestuk zoals dat door het Meesterschapsteam MVT was opgesteld en op de pitches die in de ochtend gehouden waren. Vervolgens werd geïnventariseerd op welke terrein onderzoek nodig werd geacht.

Wat opviel in de verschillende groepen was de positieve en constructieve sfeer waarin ideeën werden uitgewisseld en besproken. De deelnemers waren nagenoeg unaniem van mening dat er kansen waren ter versterking van het vreemdetalenonderwijs en dat die gevonden konden worden in het bieden van meer inhoud binnen het schoolvak en dat het onderwijs zich niet dient te beperken tot enkel taalvaardigheidsonderwijs. Zo werden er suggesties besproken voor meer cultuur(bewustzijn) in het

mvt-onderwijs en ook voor taalbewustzijn. Hoewel de begrippen meer toelichting behoeften, werden al verschillende concrete voorbeelden genoemd. Opgemerkt werd daarbij dat deze inhoudelijke verdieping en verbreding zich niet moest beperken tot bovenbouwklassen in het havo en vwo, maar zeker ook moesten worden uitgewerkt voor het vmbo. Daarbij werd tevens aangegeven dat hiervoor een curriculum moet worden ontwikkeld met aansprekend materiaal voor docenten. Nu al bestaande goede praktijken moeten gedeeld worden met docenten. Verder moet worden onderzocht hoe zowel docenten als leerlingen aankijken tegen deze vernieuwingen en of het de motivatie van de leerlingen beïnvloedt. Zowel toetsing van taal- en (inter)cultuurbewustzijn als ook de aanpak die deze terreinen binnen lerarenopleidingen en nascholing moeten hebben, werden genoemd als punten van aandacht en onderzoek.

Onderzoeksthema's

In twee van de drie groepen werd ook de rol van grammatica besproken, waarbij werd geopperd onderzoek te doen naar alternatieve vormen van grammaticale instructie en de hoeveelheid, om te komen tot een weloverwogen keuze van grammaticale structuren, passend bij een communicatieve aanpak en waarin inzichten uit taalverwervingsonderzoek worden meegenomen. De onvrede die heerst over de bestaande cse-toetsing en het onevenredige gewicht dat leesvaardigheid daarbij krijgt, waren aanleiding om onderzoek te wensen naar de samenhang van en relatie tussen vaardigheden en de implicaties voor toet-

sing. Andere thema's die aangedragen werden als onderzoeksthema's waren onder andere meertaligheid, taalpluriformiteit, differentiatie en docentprofessionalisering.

Ook in de middagsessie werden zorgen over de toekomst van het modernvreemdetalenonderwijs in Nederland geuit. De positie van de vreemde talen anders dan Engels is kwetsbaar als mogelijk de verplichting van twee moderne vreemde talen in de onderbouw wordt losgelaten (Platform Onderwijs 2032). Verder werd geconstateerd dat in het voorstel van het Platform de visie op cultuur beperkt is en focust op het kunstzinnige, maar dat juist een bredere opvatting inclusief burgerschap het talenonderwijs kan versterken. Interculturele competentie kan daarbij als rode draad in het mvt-onderwijs op alle niveaus terugkomen. Uitwisseling met bijvoorbeeld docenten geschiedenis, maatschappijleer en filosofie worden daarbij in de ontwikkel- en uitvoeringsfase belangrijk geacht.

De aangedragen suggesties voor zowel het discussiestuk als de onderzoeksthema's worden door het Meesterschapsteam verwerkt in nog volgende documentatie en kunnen worden gebruikt bij toekomstige financieringsronden van promotieonderzoek zoals Dudoc-Alfa.

Wilt u op de hoogte gehouden worden van de verdere activiteiten van het Meesterschapsteam MVT of met ons in gesprek gaan? Aarzel niet om ons te mailen; onze contactgegevens vindt u op de website <vakdidactiekgw.nl>. ■

Marjon Tammenga-Helmantel
& Bert Le Bruyn